

Wel of niet vaccineren tegen Covid-19, wat zegt de katholieke leer?

Nu de ontwikkeling van verschillende vaccins tegen Covid-19 vordert, nemen de vragen rond wel of niet laten vaccineren toe. Deze vragen worden ook gesteld aan de bisschoppenconferentie. Kardinaal Eijk, referent voor medische ethiek namens de conferentie, beantwoordt een aantal van de meest gestelde vragen over dit onderwerp. Belangrijke vraag is of de referent katholieken aanraadt zich te laten vaccineren.

Mag de overheid maatregelen opleggen op het gebied van de gezondheidszorg zoals nu gebeurt in verband met het voorkomen van de verspreiding van Covid-19?

Veel mensen in onze samenleving verzetten zich tegen de door de overheid opgelegde maatregelen met een beroep op hun individuele vrijheid. Puur gedacht vanuit het individu, waarin men zichzelf centraal stelt en geneigd is anderen als toeschouwer te zien, geldt een overheid die dwingende maatregelen oplegt als een bedreiging. Het algemeen welzijn wordt daarbij gemakkelijk uit het oog verloren.

Als we over het algemeen welzijn spreken binnen de christelijke sociale leer, dan gaat het niet over een algemeen belang van de staat waaraan de individuele leden van de samenleving eventueel opgeofferd kunnen of moeten worden. Het algemeen welzijn heeft uiteindelijk tot doel het persoonlijk welzijn van alle leden van de samenleving. Vanuit haar specifieke verantwoordelijkheid mag en zelfs moet de overheid met het oog op het algemeen welzijn dwingende maatregelen opleggen als dat nodig is om de gezondheid van alle leden van de samenleving te beschermen.

Een werkend vaccin komt steeds dichterbij. Waaraan zou zo'n vaccin moeten voldoen om acceptabel te zijn?

Het coronavirus kan alleen een halt worden toegeroepen door middel van vaccinatie. Het wachten is echter op een vaccin dat het gewenste effect oplevert, namelijk een afdoende afweerreactie tegen het coronavirus teweegbrengt en daardoor de gevaccineerde persoon bescherming biedt tegen infectie met het coronavirus. De mens, geschapen naar Gods beeld en gelijkenis heeft wil en verstand en daardoor een zekere voorzienigheid evenals God, zij het in zeer beperkte mate. Dit schept een verantwoordelijkheid die hij ook waar moet maken. Het is dus ook een ethische opdracht om te zorgen dat er zo snel mogelijk een vaccin beschikbaar komt.

Dit vaccin moet aan een aantal voorwaarden voldoen: het moet uiteraard werkzaam zijn en een infectie van het coronavirus en de verspreiding ervan daadwerkelijk voorkomen. Daarnaast mag het niet tot nauwelijks bijwerkingen hebben, omdat het vaccin in principe bij een heel groot aantal gezonde personen moet worden toegepast. Bij mensen die sowieso al meer risico lopen door het coronavirus ernstig ziek te worden, zou men wellicht meer risico's mogen nemen. Maar vaccinatie heeft tot doel een groot deel van de bevolking immuun te maken tegen een corona-infectie. Daarom mag het vaccin geen ernstige bijwerkingen hebben.

Zou de overheid mensen mogen dwingen om zich te laten vaccineren?

De overheid kan in principe niet met een beroep op het algemeen welzijn mensen dwingen om zich te laten vaccineren. De reden is dat vaccinatie een ingreep in de integriteit van het lichaam van de menselijke persoon betreft. Hiervoor moet de desbetreffende persoon toestemming geven. Wat de overheid wel mag en moet doen is de leden van de samenleving zoveel mogelijk over het vaccin en het belang van vaccinatie voorlichten met als doel zoveel mogelijk mensen te stimuleren om zich te laten inenten.

Ook kunnen mensen ertoe worden aangezet zich te laten vaccineren door de vaccinatie gratis te maken. De Wereldgezondheidsorganisatie vraagt een vaccinatiegraad van ruim 95%. Bij sommige infectieziekten lijkt een vaccinatiegraad van 90% ook voldoende. Hiermee wordt al een groepsimmunitet bereikt, die een goede bescherming tegen besmetting met het coronavirus geeft voor alle leden van de samenleving – ook voor degenen die zich niet hebben laten inenten. Mocht iemand die niet is ingeënt dan een coronabesmetting oplopen, dan kan dat in ieder geval niet leiden tot een epidemie. Om deze reden is het tevens onnodig mensen te dwingen zich te laten inenten.

Er komen veel vragen over de productiewijze van vaccins en het gebruik daarvoor van cellijnen uit geaborteerde foetussen. Klopt dit bezwaar en zo ja hoe hier dan mee om te gaan?

Soms worden inderdaad vraagtekens gezet bij de wijze waarop een vaccin wordt geproduceerd. In een aantal gevallen worden hierbij cellijnen gebruikt die in de jaren '60 van de vorige eeuw door abortus provocatus verkregen zijn. Is het gebruik van deze cellijnen niet een soort van medewerking aan deze abortus, is dan de vraag.

Volgens de katholieke leer is medewerking aan een op zich verkeerde of kwade handeling in het algemeen verboden. Maar deze medewerking kan in sommige gevallen worden gerechtvaardigd, namelijk als degene die medewerking verleent niet instemt met de kwade handeling als zodanig en de handeling waarmee men medewerking verleent niet nabij is aan, maar los staat van de kwade handeling. Dit is het geval als de onderzoekers de

bewuste cellijnen gebruiken, die afkomstig zijn van twee, ruim een halve eeuw geleden geaborteerde menselijke foetussen.

Voor een dergelijke vorm van medewerking aan een kwade handeling is volgens de katholieke leer bovendien een naar verhouding voldoende ernstige reden vereist. De ontwikkeling van een vaccin tegen het coronavirus, dat het leven in praktisch alle delen van de wereld de samenleving ernstig ontwricht, is zo'n reden. (Vgl. een verklaring hierover van de Pauselijke Academie voor het Leven uit 2005: [notitie academyforlife.va.](https://www.papalife.va/)).

Raadt u katholieken dus aan om zich te laten vaccineren tegen Covid-19 zodra dit mogelijk is?

Ja, in het belang van het algemeen welzijn, waarbij de menselijke persoon centraal staat, raad ik vaccinatie aan. Mensen zijn dan niet alleen zelf beschermd tegen het virus, maar ook hun naasten worden beschermd en in die zin is vaccineren ook een daad van naastenliefde. Het bezwaar dat er kan zijn tegen het gebruik van bepaalde cellijnen die volgens een kwade handeling zijn verkregen, is daarbij afgewogen tegen de ernstige reden die er is om Covid-19 – en de ontwrichtende gevolgen daarvan voor de wereldwijde samenleving – een halt toe te roepen.

Bron: RKKerk.nl